

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

**КАФЕДРА ІНФОРМАТИКИ ТА БІОМЕХАНІКИ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ
ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТУ**

**Збірник наукових праць
Випуск 5**

Харків – 2021

УДК 796/799:004
НЗ4

Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури і спорту: збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Харків : ХДАФК, 2021. Випуск 5. – 176 с.

Збірник наукових праць включає наукові статті, в яких відображено матеріали сучасних наукових досліджень з використання інформаційних технологій у галузі фізичної культури та спорту.

Матеріали збірника представляють теоретичний й практичний інтерес для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, тренерів, спортсменів та інших фахівців галузі фізичної культури та спорту.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.
За достовірність поданої інформації відповідають автори публікацій.

Посвідчення про реєстрацію УкрІНТЕІ №327 від 24.05.2021 р.

Редакційна колегія:

Ашанін Володимир Семенович, кандидат фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедрою інформатики та біомеханіки Харківської державної академії фізичної культури

Темченко Володимир Олександрович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедрою фізичного виховання та спорту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Кудряшова Тетяна Іванівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедрою теорії та методики фізичного виховання Кременчуцького педагогічного коледжу імені А. С. Макаренка

Філенко Людмила Василівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри інформатики та біомеханіки Харківської державної академії фізичної культури

Петренко Юлія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики та біомеханіки Харківської державної академії фізичної культури

Козловська Т.Ф., Кудряшова Т.І. Соціально-психологічні та соціально-економічні аспекти формування хімічної залежності у сучасної молоді	94-100
Лях-Породько О.О. Сучасні інформаційно-комунікаційні підходи до вивчення історії спорту (на прикладі радіо передач та он-лайн інтерв'ю)	101-105
Петренко Ю.І., Петренко Ю.М. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології у організації та проведенні матчів кубку харківської області з футзалу	106-113
Попрошаєв О.В. Організація навчального процесу з фізичного виховання в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого з застосуванням інформаційних технологій	114-122
Пристинський В.М., Пристинська Т.М., Гейтенко В.В. Особенности дистанционного обучения в подготовке специалиста сферы физической культуры и спорта	123-133
Пятисоцька С.С., Єфременко А.М. Спортивні травми та захворювання у кіберспорті	134-142
Темченко В.О., Коленченко А.М., Чупир К.І., Бурко В.Л., Акінін Л.А. Застосування інформаційно-комунікаційних систем у фізичному виховання здобувачів вищої освіти	143-150
Усова Т.Є. Програмне забезпечення аналізу ефективності у волейболі: короткий огляд	151-159
Філенко І.Ю., Кудімова О.В., Чернишов В.О. Регбі-5 при підготовці учнів середньої школи з фізичного виховання з використанням інформаційних технологій	160-169
Філенко Л.В., Церковна О.В. Створення дистанційних курсів при підготовці здобувачів вищої освіти в галузі фізичної культури та спорту	170-175
Алфавітний показник	176

УДК [796/378.225:37.018.43]

Людмила ФІЛЕНКО

Харківська державна академія фізичної культури

Олена ЦЕРКОВНА

Харківський національний університет радіоелектроніки

СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Анотація. Представлене дослідження висвітлює можливості застосування платформи Moodle при створенні комп'ютерних навчальних курсів для здобувачів вищої освіти Харківської державної академії фізичної культури. В результаті проведеного дослідження було створено комплекс дистанційних курсів інформаційного профілю з відкритим доступом для здобувачів вищої освіти з фізичної культури та спорту.

Ключові слова: дистанційна освіта, здобувачі освіти, інформаційні технології, навчальні курси, Moodle.

Abstract. Filenko Ludmila, Tserkovnaya Olena. *Creation of distance courses in the training of higher education in the field of physical culture and sports.* The presented research concerned the coverage of the possibilities of using the Moodle platform in the creation of computer training courses for higher education students of the Kharkiv State Academy of Physical Culture. As a result of the research, a set of distance information courses with open access for higher education in physical culture and sports was created.

Key words: distance education, students, information technology, training courses, Moodle.

Вступ. Галузь фізичної культури та спорту активно представлена в сучасній системі дистанційної освіти, яка стала невід'ємною частиною підготовки здобувачів вищої освіти.

Дослідження Юхно Ю.О. та Хмельницької І.В. (2016) присвячені обґрунтуванню можливостей використання інформаційних технологій навчання в галузі фізичної культури та спорту.

У роботах Ашаніна В.С., et al. (2018) наводяться алгоритми створення комп'ютерних навчальних та контролюючих ресурсів, розробки дистанційних технологій навчання.

Москаленко Н.В., Сидорчук Т.В. (2015) та Качан О.А., Пристинський В.М. (2019) наводять приклади застосування інформаційних технологій підготовки школярів з фізичного виховання.

Кашуба В. та Футорний С. (2016) описують можливості застосування дистанційних технологій навчання у фізичній культурі різних верств населення.

Розробка комп'ютерних начальних та контролюючих програм з таких видів спорту, як баскетбол, гандбол, спортивний туризм представлена у дослідженнях Філенко Л.В., et al. (2016, 2018).

Можливості застосування інформаційних технологій у якості мобільних додатків досліджуються у роботах Ашаніна В.С., et al. (2020). Вченими описані можливості дистанційного керування навчально-тренувальним процесом в різних видах спорту.

Відкритими для широкого загалу є можливості та ресурси Google, які активно використовуються викладачами для надання навчальної інформації, при контролі знань та обліку виконання здобувачами вищої освіти завдань (Церковная Е.В., et al., 2017).

Denysova L., Shynkaruk J. та Usychenko V. (2018) обґрунтували можливості застосування єдиного інформаційного середовища навчання в галузі фізичної культури та спорту, яке ґрунтується на можливостях платформи Moodle.

Широкий спектр ресурсів платформи Moodle описується у роботах Анисимова А. М. (2009), який представив алгоритм створення навчальних ресурсів та ведення динамічних баз даних реєстрації результатів успішності навчання. Розробкою навчальних курсів на платформі Moodle також займаються Триус Ю. В., Герасименко І. В., Франчук В. М. (2012) та багато інших вчених.

Застосування ресурсів дистанційних навчальних систем при підготовці фахівців з фізичної культури та спорту ведеться практично всіма профільними

зкладами освіти, навчальні курси викладаються для відкритого доступу на сайтах цих установ.

Представлене дослідження стосувалось висвітлення можливостей платформи Moodle при створенні комп'ютерних навчальних курсів для здобувачів вищої освіти Харківської державної академії фізичної культури та проводилося відповідно теми плану науково-дослідної роботи «Науково-методичні основи використання інформаційних технологій при формуванні професійної компетентності фахівців фізичної культури та спорту» на 2019-2023 рр. (номер держреєстрації 0119U103207).

Мета дослідження: аналіз основних аспектів застосування можливостей платформи Moodle при створенні комп'ютерних навчальних курсів для здобувачів вищої освіти в галузі фізичної культури та спорту.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел; педагогічне спостереження; системний аналіз; структурно-алгоритмічні методи; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. У результаті проведеного дослідження було створено комплекс дистанційних курсів інформаційного профілю з відкритим доступом для здобувачів вищої освіти з фізичної культури та спорту.

Розробка містить у собі пакети лекцій та теоретичного матеріалу, презентації до лекцій, відеозаписи з поясненнями викладача, методичні картки з виконання практичних робіт, відеозаписи покрокового виконання практичних робіт в реальних програмних продуктах, завдання для самостійної роботи та матеріали для її виконання, відкритий чат та форум для спілкування зі студентами, матеріали для самоконтролю, проміжного контролю та підсумкового контролю знань.

Методика використання розробки полягає у застосовуванні в якості наглядної демонстрації навчального матеріалу у вигляді презентацій, анімацій та відеороликів, що дозволяє реалізувати принцип візуалізації даних. На практичних заняттях відбувається реєстрація кожного студента індивідуально, проводиться попереднє тестування рівня знань з дисципліни, виявляються найбільш слабкі місця чи прогалини в знаннях, відповідно чому обирається індивідуальна стратегія навчання для кожного студента, що дозволяє реалізувати принцип індивідуалізації комп'ютерного навчання. При груповому проведенні практичних занять застосовуються елементи програми для закріплення окремих частин навчального матеріалу та надання нових знань, що дозволяє виконувати вимоги диференціювання комп'ютерного навчання. При самостійній роботі студент обирає тему на власний розсуд та переходить по блокам навчально-контролюючої програми через гіперпосилання, таким чином виконуючи принцип самостійності комп'ютерного навчання.

Контролююча частина програми має вигляд комп'ютерного тесту, представленого трьома варіантами завдань по 30 питань кожний. Після проходження тесту програма надає інформацію про кількість вірних відповідей та виставляє оцінку. Контроль варіюється рівнем складності питань, їх кількістю, валідністю та критеріями оцінки.

Висновки. Аналіз основних аспектів застосування інформаційних технологій навчання свідчить про високий рівень представлення освітніх ресурсів в галузі фізичної культури та спорту. Охарактеризовані комплекси інформаційного забезпечення та комп'ютерні програми підготовки здобувачів вищої освіти засобами платформи Moodle. Обґрунтовано інформаційно-методичний та навчальний матеріал підготовки дистанційних курсів з відкритим доступом. Розроблені комплекси дистанційних курсів інформаційного профілю. Розкрито основні методи навчання та контролю знань при дистанційному навчанні.

Перспектива подальших досліджень полягає у поступовому впровадженні дистанційних моделей побудови навчального процесу за всіма навчальними курсами Харківської державної академії фізичної культури.

ЛІТЕРАТУРА

- Анисимов, А. М. (2009). Работа в системе дистанционного обучения Moodle : *уч.пособие : 2-е изд. испр. и доп., Харьков : ХНАГХ*, 292.
- Ашанін, В. С., Єгорова, О. В., & Філенко, Л. В. (2018). Інформаційно-комунікаційні системи у фізичному вихованні та спорті. Серія: Інформатика та інформаційні технології у фізичному вихованні та спорті. *Навчальний посібник. Харків: ХДАФК*, 164 с.
- Качан, О. А., & Пристинський, В. М. (2019). Інформаційні технології в забезпеченні оперативного контролю за інтенсивністю фізичного навантаження та обсягом рухової активності школярів. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*, (3), 50-53.
- Кашуба, В., & Футорний, С. (2016). Із досвіду використання інформаційних технологій у процесі занять фізичним вихованням різних груп населення. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки*, (21), 81-90.
- Кравченко, Л., & Склярів, Д. (2001). Удосконалення сучасної системи підготовки фахівців у вузах фізичної культури засобами комп'ютерних методів навчання і тестування. *Молода спортивна наука України*, 5(1), 97-98.
- Москаленко, Н. В., & Сидорчук, Т. В. (2015). Информационные технологии в физическом воспитании студентов. *Инновационные технологии в физическом воспитании, спорте и физической реабилитации, Орехово-Зуево: МГОГИБ*, 59-65.
- Триус, Ю. В., Герасименко, І. В., Франчук, В. М. (2012). Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE. *Методичний посібник. Черкаси*, 220 с.
- Філенко, Л. В., & Несен, О. О. (2018). Інформатизація підготовки студентів-гандболістів засобами мультимедійної комп'ютерної програми «Гандбол». *Спортивні ігри*, (1(7)), 54-61
- Філенко, Л. В., & Філенко, І. Ю. (2018). Використання навчальних відеороликів у процесі тактичної підготовки баскетболістів. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*, (2), 114-116.

- Філенко, Л. В., Басенко, О. В., Полторацька, Г. С., & Євдокімов, К. Є. (2016). Комп'ютерні навчальні системи при підготовці студентів спеціалізації «Спортивний туризм». *Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності: збірник наукових праць*, 321-327.
- Церковная, Е. В., Филенко, Л. В., & Строкач, С. Г. (2017). Использование сервисов Google в учебном процессе. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту: збірник наукових праць*, С. 117-120.
- Юхно, Ю. О. & Хмельницька І. В. (2016). Основні напрями використання сучасних інформаційних технологій у фізичній культурі та спорті. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, (10(80)), 148-152.
- Ashanin, V., Filenko, L., Kazmirchuk, A., & Filenko, I. (2020). Information support for the training process of young swimmers by means of developing mobile applications. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, (8(2)), 109-122.
- Denysova, L., Shynkaruk, J., & Usychenko, V. (2018). Cloud technologies in distance learning of specialists in physical culture and sports. *Journal of Physical Education and Sport*, (1), 469-472.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Філенко Людмила Василівна: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Ludmila Filenko: PhD (physical education and sport), Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0001-6221-6606>

E-mail: filenkolv@ukr.net

Церковна Олена Вікторівна: к. фіз. вих., доцент; Харківський національний університет радіоелектроніки: пр. Науки 14, Харків, 61058, Україна.

Olena Tserkovnaya: PhD (physical education and sport), Associate Professor; Kharkiv National University of Radio Electronics: Nauka ave. 14, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-0655-9924

E-mail: olena.tserkovna@nure.ua